

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 13g/2016

privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 54 lit. e) și 56 alin.
(3) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea
Poliției și statutul polițistului și a punctului 63 lit. e) din Statutul
disciplinar al polițistului, aprobat prin Hotărârea Guvernului
nr. 502 din 9 iulie 2013

CHIȘINĂU

16 martie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:

Dl Alexandru TĂNASE, *președinte*,
Dl Aurel BĂIEȘU,
Dl Igor DOLEA,
Dl Victor POPA, *judecători*,
cu participarea dnei Aliona Balaban, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 29 februarie 2016,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 16 martie 2016 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 29 februarie 2016 de către dl Sergiu Stratan, judecător în cadrul Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 54 lit. e) și 56 alin. (3) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului și a punctului 63 lit. e) din Statutul disciplinar al polițistului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 502 din 9 iulie 2013, ridicată de Petru Buzu în dosarul nr.3-90/16, aflat pe rolul Judecătoriei Centru, mun. Chișinău.

A. Motivele ridicării excepției de neconstituționalitate

2. Motivele ridicării excepției, astfel cum au fost expuse de autorul acesteia, pot fi rezumate după cum urmează.

3. În temeiul articolului 54 lit. e) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 și al punctului 63 lit. e) din Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 502 din 9 iulie 2013, sancțiunea disciplinară de retrogradare în funcție se aplică polițistului pentru comiterea de abateri disciplinare, ținând cont de gravitatea lor și de gradul de vinovăție.

4. De asemenea, potrivit articolului 56 alin. (3) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012, după expirarea valabilității sancțiunii disciplinare de

retrogradare în funcție, polițistul nu este restabilit în funcția deținută anterior, dar poate fi promovat potrivit dispozițiilor generale.

5. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile menționate contravin articolelor 1, 4, 8, 16, 43, 44 și 54 din Constituție, articolului 4 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și articolelor 1, 2 și 12 din Convenția Organizației Internaționale a Muncii privind munca forțată sau obligatorie.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

- „(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.
- (2) Forma de guvernământ a statului este republica.
- (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

- „(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.
- (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 8 Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

- „(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.
- (2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.”

Articolul 16 Egalitatea

- „(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

(2) Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice.

(3) Durata săptămânii de muncă este de cel mult 40 de ore.

(4) Dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sunt garantate.”

Articolul 44

Interzicerea muncii forțate

„(1) Munca forțată este interzisă.

(2) Nu constituie muncă forțată:

a) serviciul cu caracter militar sau activitățile desfășurate în locul acestuia de cei care, potrivit legii, nu satisfac serviciul militar obligatoriu;

b) munca unei persoane condamnate, prestată în condiții normale, în perioada de detenție sau de libertate condiționată;

c) prestațiile impuse în situația creată de calamități ori de alt pericol, precum și cele care fac parte din obligațiile civile normale, stabilite de lege.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

7. Prevederile relevante ale Codului muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003 (M.O., 2003, nr. 159-162, art.648) sunt următoarele:

Articolul 206
Sanctiuni disciplinare

„(1) Pentru încălcarea disciplinei de muncă, angajatorul are dreptul să aplice față de salariat următoarele sancțiuni disciplinare:

- a) avertismentul;
- b) mustrarea;
- c) mustrarea aspră;
- d) concedierea (în temeiurile prevăzute la art.86 alin.(1) lit.g)-r).

(2) Legislația în vigoare poate prevedea pentru unele categorii de salariați și alte sancțiuni disciplinare.

[...].”

8. Prevederile relevante ale Legii nr.320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului (M.O., 2013, nr. 42-47, art.145) sunt următoarele:

Articolul 54
Tipurile de sancțiuni disciplinare

„Comiterea de abateri disciplinare, în funcție de gravitatea lor și de gradul de vinovăție, atrage aplicarea următoarelor sancțiuni disciplinare:

- a) avertisment;
- b) mustrare;
- c) mustrare aspră;
- d) retrogradare cu un grad special;
- e) retrogradare în funcție;
- f) concediere. ”

Articolul 56
Termenul de valabilitate a sancțiunilor disciplinare

„(1) Sancțiunile disciplinare se consideră stinse după o perioadă de un an de la data aplicării lor.

(2) Ca formă de stimulare, sancțiunea disciplinară poate fi ridicată peste cel puțin 6 luni de la data aplicării, prin ordinul șefului care a aplicat-o sau al ministrului afacerilor interne, cu excepția celor prevăzute la art.54 lit.d)–f).

(3) După expirarea valabilității sancțiunii disciplinare de retrogradare în funcție, polițistul nu este restabilit în funcția deținută anterior, dar poate fi promovat potrivit dispozițiilor generale.

(4) După expirarea valabilității sancțiunii disciplinare de retrogradare cu un grad special, polițistului i se va acorda gradul special următor, prin ordinul

conducătorului investit cu acest drept, în legătură cu expirarea termenului de valabilitate a sancțiunii disciplinare.”

9. Prevederile relevante ale Hotărârii Guvernului nr. 502 din 9 iulie 2013 cu privire la aprobarea Statutului disciplinar al polițistului (M.O., 2013, nr. 146-151, art.592) sunt următoarele:

Secțiunea a 3-a Sanctiunile disciplinare

„63. Polițiștii sunt sancționați disciplinar pentru comiterea de abateri disciplinare, respectiv în funcție de gravitatea lor și de gradul de vinovăție, li se aplică următoarele sancțiuni disciplinare:

- a) avertisment;
- b) muștrare;
- c) muștrare aspră;
- d) retrogradare cu un grad special;
- e) retrogradare în funcție;
- f) concediere.”

10. Prevederile relevante ale Convenției Organizației Internaționale a Muncii privind munca forțată sau obligatorie (nr.29, adoptată la Geneva la 28 iunie 1930 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.610-XIV din 1 octombrie 1999) sunt următoarele:

Articolul 2

„1) În sensul prezentei Convenții, termenul muncă forțată sau obligatorie va însemna orice muncă sau serviciu pretins unui individ sub amenințarea unei pedepse oarecare, și pentru care numitul individ nu s-a oferit de bună voie.

2) Totuși, termenul munca forțată sau obligatorie nu va cuprinde, în sensul prezentei Convenții:

- a) orice muncă sau serviciu pretins în virtutea legilor privind serviciul militar obligatoriu și destinat unor lucrări cu caracter pur militar;
- b) orice muncă sau serviciu făcând parte din obligațiile civice normale ale cetățenilor unei țări pe deplin independentă;
- c) orice muncă sau serviciu pretins unui individ ca urmare a unei condamnări pronunțate printr-o hotărâre judecătorească, cu condiția ca această muncă sau serviciu să fie executat sub supravegherea și controlul autorităților publice și ca numitul individ să nu fie cedat sau pus la dispoziția unor particulari, societăți sau unor persoane morale private;
- d) orice muncă sau serviciu pretins în cazurile de forță majoră, adică în caz de război, catastrofe sau pericol de catastrofe ca: incendiu, inundații, foamete, cutremure de pământ, epidemii și epizootii violente, invazii de animale, de insecte sau de paraziți vegetali dăunători, și în general orice împrejurări, care pun în pericol sau riscă să pună în pericol viața sau condițiile normale de existență a întregii populații sau a unei părți din populație;

e) muncile mărunte de la sat, adică muncile executate în interesul direct al colectivității de către membrii acesteia, munci care, deci, pot fi considerate ca obligații civice normale, ce revin membrilor colectivității, cu condiția ca populația însăși sau reprezentanții săi direcți să aibă dreptul să se pronunțe asupra justetei acestor munci.”

11. Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:

Articolul 4

Interzicerea sclaviei și a muncii forțate

- „1. Nimeni nu poate fi ținut în sclavie sau în condiții de aservire.
2. Nimeni nu poate fi constrâns să execute o muncă forțată sau obligatorie.
3. Nu se consideră muncă forțată sau obligatorie în sensul prezentului articol:
 - a) orice muncă impusă în mod normal unei persoane supuse detenției în condițiile prevăzute de art.5 din prezenta convenție sau în timpul în care se află în libertate condiționată;
 - b) orice serviciu cu caracter militar sau, în cazul celor care refuză să satisfacă serviciul militar din motive de conștiință, în țările în care acest lucru este recunoscut ca legitim, un alt serviciu în locul serviciului militar obligatoriu;
 - c) orice serviciu impus în situații de criză sau de calamități care amenință viața sau bunăstarea comunității;
 - d) orice muncă sau serviciu care face parte din obligațiile civile normale. ”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că aplicarea sancțiunii disciplinare de retrogradare în funcție și obligarea persoanei sancționate disciplinar să muncească permanent la o altă muncă, pe care nu a acceptat-o, constituie în sine o muncă forțată.

13. Astfel, în opinia autorului excepției, atragerea la muncă forțată, cu titlu de sancțiune disciplinară, contravine articolelor 43 și 44 din Constituție și articolelor 1, 2 și 12 din Convenția Organizației Internaționale a Muncii privind munca forțată sau obligatorie.

14. De asemenea, acesta pretinde că sancțiunea disciplinară de retrogradare în funcție nu este necesară într-o societate democratică și constituie o restrângere nejustificată a dreptului la muncă al persoanei, fiind în contradicție cu articolul 54 din Constituție.

15. În final, autorul excepției susține că normele contestate încalcă articolele 1, 4, 8, 16, 43, 44 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând sesizarea privind excepția de neconstituționalitate sub aspectul admisibilității, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor și a hotărârilor Guvernului, în speță a Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului și a Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Statutului disciplinar al polițistului, ține de competența Curții Constituționale.

18. Curtea menționează că, fiind ridicată de Petru Buzu în dosarul nr. 3-90/16, care se află pe rolul Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

19. Curtea reține că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost învestită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinenta prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

20. Curtea reține că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile articolelor 54 lit. e) și 56 alin. (3) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului și punctului 63 lit. e) din Statutul disciplinar al polițistului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 502 din 9 iulie 2013.

21. Curtea observă că dispozițiile contestate prevăd aplicarea sancțiunii disciplinare de retrogradare în funcție în privința polițiștilor, precum și efectele aplicării acestei sancțiuni disciplinare.

22. Curtea menționează că autorul excepției a invocat pretinsa încălcare a articolelor 1, 4, 8, 16, 43, 44 și 54 din Constituție.

23. Curtea reține că o prevedere legală poate constitui obiect al jurisdicției constituționale doar în cazul în care normele constituționale invocate au incidență asupra normelor contestate.

24. În acest sens, Curtea subliniază că, potrivit articolului 24 alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 39 din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea trebuie să fie motivată și să cuprindă obiectul și împrejurările pe care subiectul își întemeiază cerințele.

25. Analizând excepția de neconstituționalitate prin raportare la argumentele prezentate, Curtea observă că autorul excepției susține că prin aplicarea sancțiunii disciplinare de retrogradare în funcție și transferul la o altă muncă se încalcă articolul 43 (Dreptul la muncă și la protecția muncii) și articolul 44 (Interzicerea muncii forțate) din Constituție.

26. În același timp, Curtea constată lipsa în sesizare a unor argumente concludente care ar demonstra în ce măsură prevederile legale contestate încalcă normele constituționale invocate.

27. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că prevederile constituționale care statuează dreptul la muncă asigură oricărei persoane posibilitatea de a exercita profesia sau meseria pe care o dorește, în condiții stabilite de legislator.

28. Curtea observă că articolul 206 din Codul muncii stabilește tipurile de sancțiuni disciplinare. De asemenea, în alin. (2) al aceluiași articol este expres stipulat faptul că *legislația în vigoare poate prevedea pentru unele categorii de salariați și alte sancțiuni disciplinare*.

29. Astfel, Curtea menționează că atât art. 54 lit. e) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012, cât și pct. 63 lit. e) din Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 502 din 9 iulie 2013, adițional prevederilor din Codul muncii, stabilesc *sancțiunea disciplinară de retrogradare în funcție*.

30. Curtea reține că articolul 55 din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 concretizează condițiile de aplicare a sancțiunilor disciplinare în privința polițistului. În același timp, Curtea observă că cadrul legal nu obligă polițistul să presteze alt gen de muncă, ce ar excede activității normale exercitate de polițist.

31. În acest sens, Curtea reține că în cauza *Van der Musselle v. Belgia* (hotărârea din 23 noiembrie 1983), referindu-se la definiția muncii forțate sau obligatorii, prevăzută de art.(2) din Convenția privind munca forțată sau obligatorie, Curtea Europeană a menționat că „*o muncă executată pe temeiul unui contract încheiat în mod liber nu ar putea cădea sub incidența art.4 din Convenție pe motiv că numai unul dintre contractanți s-a angajat față de celălalt la îndeplinirea unei activități și că riscă o anumită sancțiune în caz de neexecutare.*”.

32. Totodată, Curtea reiterează că normele constituționale cuprinse în articolul 54 nu au o semnificație autonomă și urmează a fi aplicate prin raportare la un drept fundamental, garantat de Constituție.

33. În ceea ce privește încălcarea articolelor 1, 4, 8, 16 din Constituție, Curtea observă că acestea comportă un caracter generic și constituie imperative de ordin general-obligatoriu, care stau la baza oricăror reglementări și nu pot constitui repere individuale și separate.

34. În temeiul celor expuse *supra*, Curtea reține că, în lipsa argumentării incidenței normelor constituționale invocate asupra normelor contestate, sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de

examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolelor 54 lit. e) și 56 alin. (3) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului și punctului 63 lit. e) din Statutul disciplinar al polițistului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 502 din 9 iulie 2013, ridicată de Petru Buzu în dosarul nr.3-90/16, pendinte pe rolul Judecătoriei Centru, mun. Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

*Chișinău, 16 martie 2016
DCC nr.9
Dosarul nr. 13g/2016*